

Viitamies ym.: Lakialoite eläinsuojelulaiksi

Eduskunnalle

Eduskunta sai keväällä 1995 käsiteltäväkseen eläinsuojelulain kokonaisuudistuksen (HE 36/1995 vp). Siinä on monia eläinsuojelun kannalta tärkeitä parannuksia verrattuna voimassa olevaan lakiin. Uudistus vastaa kohtalaisessa määrin muutokseen, jota yhteiskunnassa on jo tapahtunut: kansalaisten käsitykset hyvästä eläintenpidosta ovat muuttuneet, ja eläinten harrastusmainen pitäminen on lisääntynyt erityisen huomattavasti. Tässä lakialoitteessa edellä mainittua hallituksen esitystä ehdotetaan täydennettäväksi valvonnan ja eläintenpitokiellon osalta.

Eläinsuojeluvalvonta on ollut ja tulee hallituksen ehdotuksen toteutuessa edelleenkin olemaan jälkikäteistä valvontaa. Lakiehdotusta tulisi muuttaa niin, että valvonta pääasiallisesti olisi ennalta ehkäisevää neuvontaa ja ohjausta. Tähän tulokseen päästään, jos eläinsuojelutarkastuksia tehdään säännöllisin väliajoin kaikkien niiden luona, jotka harjoittavat ammattimaista tai laajassa mitassa tapahtuvaa eläinten pitoa.

Yhtenäisen käytännön luomiseksi tulisi lääninhallitusten laatia lääninvalvontasuunnitelma. Lääninhallituksen tulisi selvittää lakiehdotuksen 3 luvun viranomaisten ja eläinsuojeluvalvojen yhteistyömahdollisuudet eläinsuojeluyhdistysten nimeämien, maa- ja metsätalousministeriön hyväksymän koulutuksen saaneiden paikallisten eläinsuojeluvalvojen kanssa. Lisäksi suunnitelmasta olisi käytävä selville se, millä tavalla varmistuttaisiin siitä, että läänin eri osissa on riittävä määrä lääninhallituksen hyväksymiä vapaaehtoisia eläinsuojeluvalvoja.

Lääninvalvontasuunnitelma koskisi vain yksiköitä, joissa eläinten pitoa harjoitetaan ammattimaisesti tai laajassa mitassa.

Toimivaan eläinsuojeluvalvontaan kuuluu olennaisena osana myös eläinten omistajien oma aktiivisuus. Tätä voidaan korostaa velvoittamalla ne eläinten omistajat, jotka harjoittavat eläinten pitoa ammattimaisesti tai laajassa mitassa, laatimaan omavalvontasuunnitelma. Eläinten

pitoa ammattimaisesti tai muuten laajassa mitassa harjoittavan on tunnettava eläinten hyvinvointia vaarantavat tekijät. Omavalvontasuunnitelmassa vaaratekijät tulisi listata ja esittää toimintatavat, joilla vaarat voidaan edeltäkin ehkäistä.

Omavalvontasuunnitelman tekeminen ei edellytä viranomaishyväksyntää. Näin vältetään turhaa byrokratiaa ja korostetaan omavalvonnan luonnetta. Omavalvonta kehittyisi eläväksi ja tarpeen tullen muutettavissa olevaksi järjestelmäksi. Eläinsuojelutarkastusten yhteydessä omavalvontasuunnitelma on näytettävä tarkastuksen tekijöille.

Uuden järjestelmän käyttöönotto ja riittävän koulutuksen antaminen edellyttävät siirtymäsäännösten käyttöönottoa.

Eläintenpitokielto

Hallituksen esityksessä on eläintenpitokiellon käyttämismahdollisuuksia aivan oikein laajennettu. Valitettavasti eläintenpitokieltoa on yhä edelleen mahdollista kiertää niin, ettei sillä käytännössä ole todellista merkitystä.

Eläintenpitokieltoa pitäisi tarkentaa niin, että se sisältäisi kiellon pitää tai hoitaa omia tai muiden omistamia eläimiä. Lisäksi eläinrääkkäyksestä tuomittu ei saisi muullakaan tavalla enää olla vastuussa eläinten hyvinvoinnista.

Edellä oleva ei kuitenkaan riitä. Eläintenpitokiellon rikkominen olisi lisäksi syytä kriminalisoida. Rikokseen syyllistyisi myös se, joka kieltoon tuomitun välikätenä toimii kiellon kiertämiseksi. Tällaista rakennelmaa käytetään esimerkiksi liiketoimintakiellosta annetussa laissa.

Väliaikaisella eläintenpitokiellolla voidaan ehkäistä ennakolta mahdollisia laiminlyöntejä. Se koskisi vain sellaisia tapauksia, joissa viranomaiset eläinten hoidon törkeän laiminlyönnin vuoksi ovat ottaneet eläimet huostaansa. Jos

mahdollisuutta väliaikaiseen eläintenpitokieltoon ei ole, voi laiminlyöntiin syylistynyt ennen tapauksen tuomioistuinkäsittelyä ottaa vaikka seuraavana päivänä uusia eläimiä kenenkään voimatta sitä estää. Väliaikaisen kiellon antajana pitäisi olla lääninhallitus.

Lakialoite on tarkoitettu käsiteltäväksi samanaikaisesti kuin hallituksen esitys 36/1995 vp. Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Eläinsuojelulaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—38 §

(Kuten hallituksen esityksessä 36/1995 vp)

38 a §

Lälinvalvontasuunnitelma

Lälinhallituksen on laadittava suunnitelma siitä, millä tavalla lälin alueella toteutetaan eläinten pitopaikkoihin, hoitoon ja kohteluun kohdistuvat säännölliset eläinsuojelutarkastukset sellaisissa paikoissa, joissa eläimiä pidetään ammattimaisessa tai muutoin laajassa mitassa.

Tarkemmat säännökset lälinvalvontasuunnitelmasta, siihen merkittävistä tiedoista ja toteuttamisesta annetaan asetuksella. Asetuksella voidaan myös säättää, että maa- ja metsätalousministeriö voi antaa siitä tarkempia määräyksiä.

38 b §

Omaalvonta

Ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa eläinten pitoa harjoittavan on tunnettava ne tilanteet ja olosuhteet, joissa eläinten hyvinvointi voi vaarantua, ja laadittava kirjallinen suunnitelma epäkohtien ehkäisemiseksi sekä toteutettava se (omavalvonta). Kunnan eläinsuojeluviranomainen on velvollinen antamaan neuvoja omavalvontasuunnitelman laatimisessa ja toteuttamisessa.

Omaalvontasuunnitelma on laadittaessa esitettävä 3 luvussa tarkoitetuille valvontaviranomaisille ja eläinsuojeluvälvoijalle. Omaalvontasuunnitelma on liitettävä 23 ja 24 §:ssä tarkoitettuun ilmoitukseen.

Tarkemmat säännökset omavalvontasuunnitelmasta ja siihen merkittävistä tiedoista annetaan asetuksella. Asetuksella voidaan myös säättää, että maa- ja metsätalousministeriö voi antaa siitä tarkempia määräyksiä.

39—43 §

(Kuten hallituksen esityksessä 36/1995 vp)

44 §

Kiireelliset toimenpiteet

Jos eläinsuojelulliset syyt vaativat, lälinhallitus, kunnaneläinlääkäri, kunnan terveydensuojeluvantaa hoitava viranhaltija, tarkastuseläinlääkäri tai poliisi voi 42 §:n säännöksistä poiketen ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi. Tässä tarkoituksessa eläimelle voidaan hankkia hoitoa muualta tai hoitaja taikka rehua tai muita eläimen hyvinvoinnin kannalta ehdottoman välttämättömiä aineita taikka, jos se ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, eläin voidaan lopettaa tai toimittaa teurastettavaksi taikka myydä huutokaupalla tai muuten käyvästä hinnasta. Lälinhallitus voi myös omasta aloitteestaan tai eläinsuojelueläinlääkäriin, tarkastuseläinlääkäriin tai poliisiin pyynnöstä antaa eläimen omistajalle väliaikaisen eläintenpitokiellon.

(2 momentti kuten hallituksen esityksessä 36/1995 vp)

45—54 §

(Kuten hallituksen esityksessä 36/1995 vp)

55 §

Eläintenpitokielto

Se, joka tuomitaan eläinrääkkäyksestä, voidaan samalla tuomita menettämään oikeutensa pitää tai hoitaa omia tai muiden omistamia eläimiä tai olla muulla tavalla vastuussa niiden hyvinvoinnista. Eläintenpitokielto voidaan määrätä myös henkilölle, joka jätetään rangaistukseen tuomitsematta rikoslain 3 luvun 3 §:ssä tarkoite-

tuista syistä. Eläintenpitokielto voi olla määräaikainen tai pysyvä ja se voi koskea määrättyjen eläinlajien pitämistä tai eläintenpitoa yleensä.

(2 ja 3 momentti kuten hallituksen esityksessä 36/1995 vp)

55 a §

Eläintenpitokiellon rikkominen

Joka tahallaan rikkoo eläintenpitokiellon tai

44 §:ssä mainitun väliaikaisen eläintenpitokiellon on tuomittava eläintenpitokiellon rikkomisesta sakkoon.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta rikoksesta tuomitaan myös se, joka toimii toisen välikätenä eläintenpitokiellon tai väliaikaisen eläintenpitokiellon kiertämiseksi.

56—67 §

(Kuten hallituksen esityksessä 36/1995 vp)

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1995

Janne Viitamies
Tapio Karjalainen

Kari Rajamäki
Esa Lahtela

Tarja Filatov
Jorma Kukkonen

